THEORIE: de TOONAARDEN

Dit moet je uit het hoofd WETEN:

In **Do Groot en la klein** zijn er **geen kruisen of mollen**.
In **Fa Groot en re klein** staat er **1 mol** (si mol) aan de sleutel.
Dergelijke "familie"-toonaarden met dezelfde voortekening aan de sleutel noemen we **paralleltoonaarden** (of betrekkelijke toonaarden) van elkaar.
Volgorde van de kruisen: **fa-do-sol-re-la-mi-si**
Volgorde van de mollen: **si-mi-la-re-sol-do-fa**

Dit moet je KUNNEN:

Hoe bepaal je de toonaard van een muziekstuk met kruisen?

1. Bepaal het **laatste kruis** dat aan de sleutel staat. *Vb.* $^{\#}{}_{\#}{}^{\#}$ *: laatste kruis is sol kruis*
2. Ga een **kleine secunde omhoog**. *Vb.* → *La*
3. Dat is de naam van de Grote tertstoonaard. *Vb.* → *La Groot*

Hoe bepaal je de toonaard van een muziekstuk met mollen?

1. Bepaal de **voorlaatste mol** die aan de sleutel staat. *Vb.* $_{b}{}^{b}{}_{b}$ *: voorlaatste mol is mi mol*
2. Dat is de naam van de Grote tertstoonaard. *Vb.* → *Mi mol Groot*

De parallelle kleine tertstoonaard vind je zo:

De **kleine tertstoonaard** ligt een kleine terts lager dan zijn parallelle Grote tertstoonaard.

Hoe bepaal je de voortekening van een gevraagde toonladder?

Bij een KLEINE tertstoonladder:

Bepaal **eerst de naam van de parallelle Grote tertstoonladder**: die ligt een kleine terts hoger dan de kleine tertstoonladder.

Ga dan verder met de stappen hieronder.

Bij een GROTE tertstoonladder:

1. Bepaal of het om een toonladder met kruisen of mollen gaat.

- **Als er "mol" in de naam van de grote tertstoonladder komt, staan er mollen aan de sleutel.**
- In het andere geval staan er kruisen.
- Do Groot en Fa Groot zijn uitzonderingen en ken je dus vanbuiten!

2. **Mollen**: Schrijf de volgorde van de mollen aan de sleutel tot één mol voorbij de naam van de grote tertstoonladder. *Vb. La mol Groot → si-mi-**la**-re → 4 mollen*

Kruisen: Bepaal het laatste kruis van de reeks. Dat is één kleine secunde lager dan de naam van de grote tertstoonladder. Schrijf de volgorde van de kruisen op tot en met dat laatste kruis.

*Vb. Mi Groot → Laatste kruis is **re kruis** → fa-do-sol-**re** → 4 kruisen*

Schema

b b b	b b	b	b	niets aan de sleutel	#	# #	# # #	# # # #
				Do Gr.				
				La kl.				

Je vindt de volgorde van de kruisen overal in het schema van links naar rechts.
TIP: oefen op een apart blad tot je dit schema uit het hoofd kan opschrijven.

Er zijn drie wendingen mogelijk in de kleine tertstoonladders:

ANTIEKE wending: geen wijzigingstekens buiten degene die aan de sleutel staan.

HARMONISCHE wending: **7de toontrap wordt verhoogd** met een halve toon.

MELODISCHE wending: **6de en 7de toontrap wordt verhoogd** met een halve toon.